

مکتب درسری

فلسفه زور ؟

فلسفه نك تعریفی ، ماهیتی ، تقسیمی ، فائده سی ، غایه سی ،
موضوعی ، دیگر علوم اوزرینه رجحانی ،
فلسفه نك منهاج حقیقی .

انسان بيلمكه طبعاً خواهشكردر . مجهولك قارشيسينده صيقيليز . مجهولي او كرنديكي وقت بو
صيقينتي برحس لطيفه منقلب اولور . علم بو خواهشدين چيقمشدر .
اولا غايت مشوش وبتون كائناتي مهم صورتده شامل بر علم حاصل اولدي . صكره لري تلاخق
وترقي ايدة ايدة توسع ؛ و آري آري شعبه لره انقسام ايتدي . بوشعبه لر شيمدي بر برندن فرقلي
اولان موضوع وحدودلره مالكدر . عجز بشر بر واسع شئي اطرافيله بردن تدقيقه وهرطرفي
احاطه يه غير مساعد اولديغي ايجون يويله ايجاب ايتمشدر . بوتقسيم هم نافعدر . همده تدقيق
ايدنلك نقطه نظرندن طبيعتا كوره موافق نفس الامردر .

بوعلملرك هيچ بريسي انسانك بيلمك احتياجني تماماً تطمين ايده مز . بر مسلكدن ديكرينه
انتقال ايدة ايدة علم بشر او كنده بر طاقم يكي سواللر ده اچيقار . نهايت بر سواله منجر اولوركه
بوتون كائناتك معنای عموميسي شامل وحتويدر .

يابوسواله قدر كيتملي ، ياخود ياري آيدينلقده قالملي ، ايكي شقندن بري ؛ كيتمه مك عيب
اولمازسه ، وصوله چالشمقده مضحك اولماز . يكيديكرندن ؛ ظاهراً آري اولان شعبات علم
اويله بوسبوتون مابين و بربريله آهنيكدن محروم بر طاقم متفرق پارچه لردن عبارت دكلدر .
اونلر آراسنده بر طاقم روابط صريحه وخفيه واردركه هيسي جمع ايدر . ايسته اونك ايجون
مسئله لرده بربريني جبر ايديووردي . انسان بوتون بوخصوصي علملردن بشقه بر عمومي علمه
مالك اولمغه طبعاً آرزوداردركه بو علم ديكرلرينه حاكم اولسون . ونقطه نظرينك وحدت
وعمومييله وحدت كائناتي ارانه ايتسون . بونك ممكن اولديغي عقل ادراك ايدر . زيرا هرشيئي
فروعيه مكملاً بيامكدن عاجز قالنجه هيسي بجملاً بيلديره جك برشيئه البته احتياج و آرزو كوسترر .
هر دورده برچوق دهالر بوعلمي بولمغه تصدي ايتمشلدر .

ايسته بوتصديلر : « فلسفه » در . ايلك دوغان تفكر (سقراط) دن اول توليد ايتديكي
ايضاخانه بونام ويريلشيدى . (سقراط) ، اشيانك حقيقي وصولك سبي ؛ اراده و ذكا اولديغي
اعتقادينه مستنداً انسانك طبيعت ذكائيه و حريه سني تدقيق ، قدامك بوتون توهماتندن ده ايني
اولديغي كورمش وفلسفه يي ؛ تدقيق انسانه ارجاع ايتمشدر .

(آرستوت) کبی (ده قارت) ده فلسفہ فی (ایلک اسر ایلہ ایلک سبیلک علمی) دی یہ تعریف ایتدی . فلسفہ نك بر چوق تعریفلری اولقلہ برابر بونلر آراسنده (کلیت وعمومیتہ میل) صفتی مشترکدر .

دیک که فلسفہ بر علم العلوم ، بر علم ناظم ، و بر علم اولدر . خلاصہ : فلسفہ دوشونجه نك علمی اولیور . دوشونجه بی اوکره تیور .

— ۲ —

بورادن آکلاشیلیور که ، عمومی وکلی اولان وبوتون خصوصی علملرک فوقہ یوکسلرک وجود ایلہ علمک نامناہمتہ چیقان شیلر فلسفہ نك موضوعی تشکیل ایدہ جک . حالبوکه دیگر اشیایہ حاکم اولق مزیتنی حائر ایکی موجود واردرکه تدقیقی فلسفہ بی بوسبوتون استیعاب ایتماکله برابر آکا منسوبدر : طبیعت و انسان

هروجودک ایلک بادییی ، اسی ، مبدائی ، مکنونی طبیعتدر . بوراسی بدییی . اونی بیان هرشیک کنه ، وکیف و سببی اوکرش اولور . انسان ایسه علمک مرکزیدر . زیرا دائره علممزه کیرن هرشی بزم ایچون موجود ، کیرمین : معدومدر .

بزه کوره موجود اولانده ، درجه تعلقمزه کوره وقوانین تعلقمز قدر موجوددر . قوانینک تعیینی اونلرک تطبیقاتنه یکانه مفتاح اولدیغی ایچون وبوتطبیقات خارجنده بزه کوره هیچ موجود بولندیقندن ، هر حقیقتک و هر علم بشرینک اسی معرفت حقیقیه بشردهدر .

— ۳ —

ذکاه بشرک معلوماتی تدقیق اولنورسه بونک ، افکاریمزک ماده قابل التنوعندن آری ومستقل اولارق برعمومیت مجردبی حائر قانونلره تابع اولدیغی ویالکمز تعلقله دکل ، موضوعی هرنه اولورسه اولسون بالجله دوشونجه لره اوقانونلرک قابل تطبیق بولندیغی کورینور . منطق تعلقل قوانین قطعیه سنی بالبداهه کوستردیکی ایچون برعلم ، اوقوانیندن تحری حقایقه لزومی احتیاطلری وتعییب اولنه جق اصولی تعالیم ، و عملی قاعده لر استخراج ایتدیکی ایچون بر صناعندر .

انسانک قوای فاعلیه سی ده عینی درجه ده لایتغیر ولزومی وتنوع حالات ایلہ غیر متحول بر طاقم قوانینه تابعدر . اخلاق مقصدی : هرفاعل حرك حرکت منظمه سنی تعیین ایدہ جک

قوانینی اولا عمومیتله بیان و صکره آنلری انسانلرک بوندیاده کی وضعیات مختلفه لرینه تطبیق ایتمکدر .

فلسفه نك اقسامی : ایسته یسیقولوژی، علم طبیعت ایله برابر دوشونمه نك قواعد عمومیه سنی محتوی : منطق ، و حریتك قوانین عمومیه سنی محتوی اخلاقدر . واقعا بو علملر ؛ فلسفه یی تحدید ایتمز . و هیج بر خصوصی علم اونی تشکیل ایده مز فقط بو علملر موقعا یوکسك اولدقلرندن احاطه لری واسعدر . مع مافیه هر نه كه کلیت و عمومیتی ، واسعلك صفت و درجه سنی حائز ایسه فلسفه یه عائددر .

— ۴ —

اقسام فلسفه کیف مالتفق ترتیب ایدیلدیورمه مشدر . بالعکس ، هیج کیفی اولیان بر ارتباط و ترتیب داخلنده توالی ایدر . من حیث الوجود طبیعت قدیم اولدینی ایچون علوم فلسفه یه نك ترتیبده علم طبیعتك اك اول بولمنی لازم کلیر کی کورینیور . فی الحقیقه قدیمآ بر چوق فیلسوفلر هرشیدن اول ؛ بردن مبدأ موجودیته یوکسه لره ك اورادن کائناتی استدلال ایتك ایسته مشلدر .

بوترز جاذبه دار ؛ محشم و عقولمرك تجسسنه ملایمدر . فقط مع التأسف غیر قابل الاجرادر . یاخود هیج اولمازسه مهالکه معروضدر . بر چوق علملر واردر که انسان اونلرک یالکز صانی اولقله قالمیوب موضوع و غایه سنی تشکیل ایدر . یالکز هر برینك انسانی تاقی ایتدیکی نقطه نظر اعتباریله اختلافی واردر : انسانی تهییج واقعا ایچون بلاغت ، زمان و مکان آراسقده جمعیات بشریه نك تمونی تدقیق ایچون تاریخ ، او جمعیاتك تعرضندن بحث ایچون سیاسیات ، هر برینك حقوق و وظائفندن باحث علم قوانین کی اوزاق یاقین هپ طبیعت بشریه یه متعلق و معرفت نفسه مخصوصدر . مثلاً انسانی تهییج واقعا ایچون ، اونك فطرتی ، میلانی ، احتیاضاتی بیلیمك لازم دکلیدر ؟ . الخ

بو علملر یا علم نفسه مستند اولمی یاخود نقش علی الماد . روحیاته اونلرک اتباعی کندی سلامت لرینی تأمین ایلر . و بوندن اك کوچك بر انحرافده ضیاعلری محققدر . علوم ریاضیه و حکمیه کی بر طاقم علوم دها واردر که اونلره فلسفه نك حاکمیتی بالواسطه دها آر مرئیدر . بو علملر بر استقلال ایچنده درلر ؛ ظن اولنور . فی الحقیقه اونلرک اصولارنده کی قدرت ، نتیجه لرنده کی حشمت بویله کوسترر . حالبوکه بو اصولار حسن اداره اولمان عقلک ، عقل بشرک معاملات طبیعه سندن بشقه نه در ؟ ...

طبیعت ایله انسان پك فرقلی اولقله برابر ؛ طبیعتی تدقیق و فرق ایدن و بویولده قوانینی

دائرہ سندہ ذکاوتی استعمال ایلین انسان دیکیدر ؟ ذکاوتی طائفا قسزین اداره ، ہمده حسن اداره ایتک واقعا ممکندر ؛ یورو مک ایچون عضلاتی وکیکلری بیلمک لازم کلدیکی کبی . فقط برایش ایشلرکن فصل ایشله دیکنی ، دوشنورکن هانکی قوانینه تطبیقا دوشوندیکنی بیلن ، بیلمیان اوزرنده بر رجحانه ملک دیکیدر ؟

اوت ، سرایشاده بر درجه دها ایلریده در . طریق ایضا عاتده بر آدیم دها اوکده در . علوم طبیعیهده ذکاوتی بشر کائناتی ایضاح ایدر . حالبوکه فلسفه ذکاوتی بشری ایضاح ایدر ؛ بناءً علیه فلسفه علم العلوم ، ایضاح الایضاحاتدر . بوندن بشقه علم ماکنده قوت ، هندسهده مسافه کبی هر علم بر طاقم معلومات اساسیهده مستنددر که اونلری یالککز ایضاح و ذکر ایدر لر ؛ منشا و قیمتلرینی تفصیل ایتزلر . ایشته فلسفه بوتون بوتونری احاطه ایدر . افکارک منابعنه قدر یوکسه لهرک منشألرینی ایجه تبیین ایتک صورتیه قیمتلرینی استنتاج ایدر . بوجهتلهده علومدن هر برینه اسلر ، افکار اساسیه اعاده ایدرک اونلره حاکم اولور . پسقو لوزی ایله بونی یاپار . منطق ایله رفتار علمی تنظیم ، اصوللری تعیین ، نتیجه لرینی مراق ایدر . بر طاقم نظریات ایله علومده یالککز عمل و تجربه ایله ذکر اولنان قوانین طبیعته بر استنادکاه بولور .

ایشته نقطه نظر خاصی و موضوعنک عظمتی سبیلله فلسفه ، علوم آراسنده برنجی موقعی اشغال ایدر .

شیمدی فلسفه علوم ، فلسفه ریاضیات ، فلسفه حقوق کبی تعبیرلرک معنالی آکلاشیلیر . هر نه که بر علمی ، موضوعات معینه فوقه یوکسلتهرک اونی هر بیلدیکینک اشتقاق ونبعان ایتدیک اس مشترکه ایصال و او علمی اک یوکسک سبیلرله ایضاح ایدر سه او علمک فلسفه سی اولور .

— ۴ —

معرفت بشریه بر تار لایه بکزر که طبیعت اراضینک و محصولاتک تنوعیه بر طاقم اقسامه آیرلشددر . بو یاز چهرک بهری بر علمدر . بهرینک اونی حراثت ایدر سکنه سی واردر . اورتهده بر مرتفع تپه وارکه اورادن نظر ؛ تفرعات و تفصیلاتی تدقیق و تفریق ایتکسزین عمومنی احاطه و اقسامک مناسبات و حدودنی کورییور .

و اورادن هر قسمی مبتلشدیرن جریاندر چیقیور . ایشته فلسفه اورایه صعود ایتک ایسته یور ؛ تا که یوقاریدن عقل بشرک بو مساعیسی مشاهده ایتسین و حین حاجتده ؛ تصفیه ایچون اومساعینک منابعی کشف ایتسین .